Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets rekommmendation om hållande av vilda djur på zoo"

(96/C 204/17)

Rådet beslöt den 2 februari 1996 i enlighet med artikel 130s i Romfördraget att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 2 april 1996. Föredragande var Giacomina Cassina.

Vid sin 335:e plenarsession den 24-25 april 1996 (sammanträdet den 24 april 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 108 röster for, 7 röster emot och 6 nedlagda röster.

1. Bakgrund

1.1. Den 31 juli 1991 antog kommissionen ett förslag till direktiv för att fastställa miniminormerna för hållande av vilda djur på zoo.

Ekonomiska och sociala kommittén ställde sig positiv till direktivet den 27 november 1991 (Föredragande var Vidal, medföredragande Douvis och Masucci) [1].

1.2. Den 12 december 1995 beslöt kommissionen att dra tillbaka förslaget till direktiv och ersätta det med ett förslag till rekommendation.

2. Innehållet i rekommendationen

2.1. I det mycket kortfattade meddelandet till rådet som åtföljer förslaget till rekommendation motiverar kommissionen sitt tillbakadragande av direktivet från 1991 genom att åberopa subsidiaritetsprincipen.

Men kort efteråt visar det sig att Europaparlamentet, folk verksamma inom djurparkssektorn, djurskyddsorganisationer och allmänna opinionen tillmäter stor vikt vid att man klart definierar de europeiska riktlinjerna rörande djurens levnadsförhållanden i djurparker.

2.2. Innehållet i rekommendationen samt i bilagorna, hävdar kommissionen, grundar sig till stor del på de standardnormer som fastställts av det europeiska djurparks- och akvarieförbundet EAZA (European Association of Zoos and Aquaria). Dessa normer måste ovillkorligen respekteras av dem som vill bli medlemmar i förbundet.

2.3. Kommissionen tillägger att enda sättet att få till stånd en klar förbättring av de allmänna förhållandena i djurparkerna är att man antar nationella standardnormer för minimivillkoren för tillstånd och godkännande.

2.4. Rekommendationen stöder sig på artikel 130s, punkt 1. Förordningarna (EEG) nr 3626/82 och (EG) nr 2727/95 liksom direktiven 79/409/EEG, 94/24/EG och 92/43/EEG [2] utgör en bakgrundsbeskrivning, på vilken kommissionens förslag grundar sig.

2.5. I rekommendationen uppmanas medlemsländerna att anta bestämmelser på följande områden:

— Godkännande samt inspektioner av djurparkerna.

— Godkännande skall grundas på detaljerade ansökningar som sänts till behörig myndighet.

— En omprövning av godkännande bör ske vart femte år och åtgärder vidtas om miniminormerna inte efterlevs.

— För att säkerställa att inspektionerna görs på ett kompetent sätt skall minst en företrädare för behörig myndighet samt två oberoende experter vara närvarande.

— Möjlighet skall finnas att stänga djurparken för allmänheten om de lagstadgade kraven inte efterföljs samt att utfärda ett provisoriskt tillstånd på 12 månader för att man skall kunna åtgärda bristerna eller skapa betingelser för en fullständig anpassning till normerna. Om förhållandena efter de 12 månaderna fortfarande är otillfredsställande, bör de nationella normerna föreskriva att tillståndet dras tillbaka och att djurparken stängs.

— Åtgärder för övervakning av flyttningen eller avlivningen av djuren vid en eventuell stängning.

— En förteckning över minimiföreskrifter (hänvisning till en detaljerad bilaga) för att säkerställa att det finns: goda levnadsvillkor för djuren, en kvalitativt hög nivå på djurskötsel och veterinärvård, garantier för djurens och de besökandes hälsa och säkerhet, register med kvalitativa och kvantitativa upgifter om djurparkens fauna, informationsskyltar för all-

[1] EGT nr C 40, 17. 2. 1992.

[2] EGT nr L 384, 31. 12. 1982 (ESK:s yttrande i EGT nr C 138, 9. 6. 1981), EGT nr L 284, 28. 11. 1995, EGT nr L 103, 25. 4 . 1979 (EGT nr C 152, 29. 6. 1977), EGT nr L 164, 30. 6 . 1994 (EGT nr C 191, 22. 7. 1991), EGT nr L 206, 22. 4. 1992 (EGT nr C 31, 6. 2. 1991).

mänheten, välutbildad personal, möjlighet till tillträde för inspektörerna när som helst, främjande av arternas bevarande genom forskning, uppfödning i fångenskap och upplysning av allmänheten.

3. **Allmänna kommentarer**

3.1. Man måste alltid hålla i minnet att de vilda djuren i en djurpark lever utanför sin normala miljö. Det gäller även för djurparker med perfekt utrustning, där djuren sköts på ett professionellt sätt och får all nödvändig vård och inte tvingas ändra sitt beteende i någon väsentlig grad.

3.2. Men detta räcker dock inte. Djurparker har också en stor fostrande funktion. Där får stadsbefolkningen och framför allt barn och ungdomar möjlighet att direkt lära känna djurarter som de aldrig skulle få tillfälle att träffa om djurparken inte fanns. Dessutom erbjuder djurparkerna ofta en möjlighet att bedriva forskning och vetenskapliga experiment och bidrar till och med till att bevara utrotningshotade arter.

3.3. En lyhördhet för villkoren i fångenskap måste alltså just inrikta sig på att definiera miniminormer, men normer som ändå är så säkra att de tryggar djurens livscykel på allvar, att de hålls i förvar på ett professionellt sätt och att det finns adekvata säkerhetsnormer vid all kontakt med allmänheten och forskare.

3.4. På grundval av dessa iakttagelser anser kommittén att ett direktiv som fastställer de viktigaste målsättningarna, och som anpassas till normer och nationella bestämmelser och med hänsynstagande till kulturella, sanitära och sociologiska förhållandena samt klimatförhållanden i de olika medlemsländerna, skulle vara en effektiv väg att följa.

3.4.1. Kommittén beklagar att kommisssionen i stället gick på samma linje som majoriteten i rådet och drog tillbaka förslaget till direktiv och lade fram en rekommendation. Och då gick man även emot kommitténs yttrande från 1991 samt Europaparlamentets klara målsättning från början av 1995 att man skulle komma med ett direktiv.

3.4.2. En rekommendation kommer svårligen att ge konkreta resultat och därför löper man risk att man låter situationen i en del europeiska djurparker ytterligare försämras, och därigenom åsamkar djuren lidande och utsätter allmänheten för risker. Detta kommer bara att stärka den del av allmänna opinionen som i dag vill stänga samtliga djurparker.

3.5. Motivet till tillbakadragande av direktivet, baserat på respekt för subsidiaritetsprincipen, håller dessutom inte:

— Om syftet är att respektera artikel 130r i Romfördraget (vars juridiska grund, artikel 130s, är det man tillämpar) och

— om avsikterna hos myndigheterna inom gemenskapen är att bidra till "övervakning, skydd och förbättring av miljön" men också till "ett rationellt och ansvarsfullt utnyttjande av naturresurserna",

då är djuren i fångenskap att betrakta som en del av det miljöarv och de naturresurser som finns inom EU:s territorium och skall i den egenskapen skyddas med de regler som finns inom gemenskapen.

3.5.1. Om vi sedan betänker att förklaring nr 24 i Maastrichtfördraget uppmanar myndigheterna inom gemenskapen att i sin lagstiftning inom olika sektorer (gemensamma jordbrukspolitiken, transporter, inre marknad, forskning) ta hänsyn till "djurens behov av välfärd", stöter vi på en annan motsägelse: medan djurens välbefinnande är en fråga för gemenskapen, visar det sig att i praktiken anser myndigheterna inom gemenskapen, med stöd av en restriktiv tolkning av subsidiaritetsprincipen, att det är ett problem som skall lösas på frivillig och nationell basis.

3.6. En rekommendation måste — just för att den till sin natur inte är bindande — dra upp linjer för en klar och överygande strategi till stöd för sociala och politiska krafter på nationell nivå för att de sistnämnda, tillsammans med en aktiv allmän opinion, skall övertala myndigheterna i medlemsländerna att reglera frågan på lämpligaste sätt.

3.6.1. Frånsett rekommendationens svaghet som normativt instrument, så avslutas det aktuella förslaget med att man ägnar sig åt detaljer som inte bidrar till att ge någon klarhet angående de målsättningar man vill uppnå. I synnerhet bilagorna är virriga, och skulle de tillämpas i sin helhet skulle de snarare bidra till att byråkratisera djurparkernas förvaltningar än till att öka djurens välbefinnande.

3.6.2. Rekommendationen riktar sig uppenbarligen inte till cirkusar. Det vore lämpligt att man förutsåg ett smidigt, men bindande, förfarande även för dessa. I synnerhet som cirkusarna ofta förflyttar sig från en medlemsstat till en annan och ägnar sig åt en gränsöverskridande verksamhet.

4. **Särskilda kommentarer**

4.1. *Rekommendationens text*

4.2. Det fostrande och vetenskapliga ändamålet med djurparkerna borde framhållas och motiveras klart i den första artikeln tillsammans med målsättningarna och artikel 8.1 till 8.8, för de utgör det uttryckliga syftet med denna del av rekommendationen, som hänför sig till utfärdande av tillstånd.

4.3. *Artikel 7*

Man skulle också behöva riktlinjer för omplacering av personalen om djurparken stängs.

4.4. *Bilaga*

4.4.1. Punkt 2.1.2

Stryk adverbet "onormalt": ett djur som verkar stressat skall genast undersökas och behandlas.

4.4.2. Punkt 2.2.6

Uttrycket "omfattar också ägg" som syftar på djur som "har småttingar" må vara poetiskt, men enklast är att kalla dem "dräktiga djur, ruvande djur eller djur som har ungar".

4.4.3. Punkt 2.7.4

Planerade åtgärder behövs också för att vid behov isolera det sjuka djuret.

4.4.4. Punkt 2.7.10

För att undvika missförstånd när det gäller handikappade personer: Valet av lämplig personal görs inom ramen för de nationella normerna för arbete. Risken med denna bestämmelse är att man anser alla handikappade vara "icke lämpliga". Handikappade människor, särskilt de som är mentalt handikappade, har stor fallenhet för att ha hand om djur och bör alltså bara få hjälp till utbildning. Det bör sålunda stå helt klart att man enbart syftar på de typer av handikapp som kan vara till förfång för arbetet, för den arbetande och/eller för djuren.

4.4.5. Punkt 4.3

Det här är typexemplet på en detaljerad och irrationell bestämmelse: gäller den alla, även stora djur som elefanterna?

4.4.6. Punkt 5.3.2

Föreslås ändras till följande, eftersom bestämmelsen är svårförståelig: "Djurparkens inhägnader får inte innehålla elektriska stängsel som kan nås av allmänheten."

4.4.7. Punkt 5.5.3

Stryk den andra meningen: den är svårtolkad och ännu svårare att genomföra.

4.4.8. Punkt 5.6.1

Andra meningen bör ändras så att man beskriver syftet med bestämmelsen och överlåter tolkningen till de nationella myndigheterna.

4.4.9. Punkt 7.1

Det räcker att föreslå att de överflödiga djuren måste överlåtas eller säljas till personer som kan garantera att djuren kommer att behandlas väl och att man är villig att låta behöriga myndigheter utföra kontroller.

4.4.10. Punkt 9.1

Förutom upplysnings- och utbildningsprogram, borde djurparken ha tillgång (även om det bara är periodvis) till personal som är specialutbildad för att presentera dylika program.

4.5. *Tillägg*

Man föreslår att tillägget stryks. Beskrivningen av farliga djur kan ge intrycket att ett djur som inte finns på listan är ofarligt. De flesta djur kan visa sig farliga om de blir felaktigt behandlade.

Bryssel den 24 april 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Carlos FERRER